

Mishnah Shabbat, chapter 22

משנה שבת פרק כב

(1) If a barrel [of wine or other produce] broke [on the Sabbath before he had any of his meals], one may save from it food [sufficient] for three meals [only. The Rabbis feared that, in a panic to save what he could, he would carry into a public domain.

Therefore, the Rabbis limited what he can save to three meals if collected in several utensils, or as much as fits into one utensil,] and he [the owner] can say to others: Come and save for yourselves [three meals' worth], provided that he does not sponge it up [and then let it drip into a container. Even though he may have a sponge with a leather handle which will not squeeze the sponge, this is still considered a weekday activity and therefore prohibited]. Fruit may not be squeezed in order to extract their juice [this is prohibited under the labor category of threshing]; and even if they flowed of their own accord, they are [still] prohibited [the Rabbis prohibited this in the case of mulberries and pomegranates as a precaution, lest he come to squeeze out the juice]. Rabbi Yehudah says: If [they, i.e., all fruit including mulberries and pomegranates were intended] to be eaten [as fruit], then that which flows from them is permitted [since he wants to eat them, he will not come to squeeze out the juice, (with the exception of olives and grapes for even if he wants to eat them, one may yet come to squeeze them, since their primary purpose is for squeezing)]; but if [the mulberries and pomegranates were] for liquids [he intended to drink them], then that which flows

רבנו עובדיה מברטנורא

א מצילין מזון שלש סעודות. ואפילו בכלים הרבה, דאילו בכלי אחד אמרן בפרק כל כתבי דכמה דבעי מציל: **לכם.** כל אחד מזון שלש סעודות: **ובלבד שלא יספוג.** שלא ישים ספוג לשאוב היין ולחזור ולהטיף, ואף על פי שיש לספוג בית אחיזה דליכא חשש סחיטה, שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול. ואפילו ליקח בידו שמן ורשב שהן עבים ונדרקים ולקנח ידו בשפת הכלי אסור, שלא יעשה כמעשה חול: **אין סוחטין את הפירות.** דהוי ליה מפרק, תולדה דרש: **אסורין.** גזירה שמא יסחוט לכתחלה: **רבי יהודה אומר אם לאוכלין.** היו אותן פירות מכונסים: **היוצא מהן מותר.** דלא ניחא ליה במה שזבו וליכא למיגור בהו שמא יסחוט: **ואם למשקין.** היו מכונסין, דניחא ליה במאי דנפיק מנייהו: **היוצא מהן אסור.** גזירה שמא יסחוט. ובזיתים וענבים מודה רבי יהודה לחכמים דאף על גב דכנסן לאוכלים היוצא מהן אסור, כיון דדרבן לסחיטה קיימי, כי אתו לידי משקה יהיב דעתיה בהכי. ובשאר מיני פירות מודים חכמים לרבי יהודה, כיון דלאו דרבן לסחיטה. לא נחלקו אלא

א חבית שנגשברה, מצילין הימנה מזון שלש סעודות, ואומר לאחרים, בואו והצילו לכם, ובלבד שלא יספג. אין סוחטין את הפירות להוציא מהן משקין, ואם יצאו מעצמן, אסורין. רבי יהודה אומר, אם לאכלין, היוצא מהן מותר, ואם למשקין, היוצא מהן אסור.

from them is prohibited. [The Gemara explains that in the case of fruit usually used for eating, the Rabbis also agree that juice which flowed on its own, is permitted. The dispute between the Rabbis and Rabbi Yehudah is only regarding mulberries and pomegranates, since sometimes they are used for their juice]. Honeycombs which are crushed [to release their honey] before the Sabbath and it [the honey] then oozed on its own [on the Sabbath, the honey] is forbidden [lest one come to crush the honeycomb on the Sabbath]; but Rabbi Eliezar (see Tosfot Rabbi Akiva Eiger) permits it [the *halachah* follows Rabbi Eliezar and we do not fear lest someone crush it on the Sabbath].

(2) Whatever [food] was cooked in hot water before the Sabbath may be soaked [again] in hot water on the Sabbath [even in a *kli rishon* — a vessel once removed from the fire and still capable of cooking even if not directly on the fire. The reason being that we say *ain bishul ahar bishul* — there is no cooking after cooking]; but, whatever was not cooked in hot water before the Sabbath may [only] be rinsed with hot water on the Sabbath, with the exception of year-old salted [pickled] fish, small, salted fish and the *kulias* of Spain [a type of fish with a very thin skin], because their rinsing [in hot water cooks them and] completes their preparation.

(3) One may break open a cask in order to eat dried figs from it [since this is destructive], provided that he does not intend making it into a utensil [i.e., making a proper opening in the cask which is not a destructive act]. [A cask was usually covered with a clay stopper and sealed all around with wax or tar.] One may not make a hole in the stopper [rather, he must remove the entire stopper];

רבנו עובדיה מברטנורא

בתותים ורמונים, דר' יהודה מדמה להו לשאר פירות וחכמים מדמו להו לזיתים וענבים. והלכה כרבי יהודה: **חלות דבש**. כשהן מרוסקין זב הדבש מעצמו מתוך השעוה ואין דרך לסחטו, הילכך ר"א מתיר. וחכמים אוסרים, גזרו אטו שאינן מרוסקין. והלכה כר"א: **ב כל שבא בחמין**. שנתבשל: **מדיחין**. דהדחתו אינה בשולו, אבל לא שורין: **חוצין מן המליח הישן**. דג מליח שעברה עליו שנה משנמלח: **וקוליס האספנין**. דג שקליפתו דקה, והדחתו בחמין הוא גמר בשולו: **ג שובר אדם את החבית**. מפני שהוא מקלקל: **ובלבד שלא יתכוין לעשות כלי**. לעשות לה פה נאה: **אין נוקבין**

חלות דבש שרוסקין מערב שבת ויצאו מעצמן, אוסרים. ורבי אליעזר מתיר: **ב כל שבא בחמין מערב שבת**, שורין אותו בחמין בשבת, וכל שלא בא בחמין מערב שבת, מדיחין אותו בחמין בשבת, חוצין מן המליח הישן (ודגים מלוחים קטנים) וקוליס האספנין, שהדחתן זו היא גמר מלאכתן: **ג שובר אדם את החבית לאכל הימנה גרוגרות**, ובלבד שלא יתכוון לעשות כלי. ואין נוקבים מגופה של חבית, דברי רבי

these are the words of Rabbi Yehudah; but the Sages permit it [since one does not want dirt to fall in, it is unusual to make a mouth in a stopper on its top and therefore, this is not considered making a vessel]. However, one must not pierce it [the stopper] on its side, while if it is perforated, one may not place wax upon it, because he smooths it [over the hole to seal it and this is prohibited as a subcategory of *memaheik* — smoothing skins by removing fur]; Rabbi Yehudah says: [Such] an incident came before Rabbi Yohanan ben Zakkai in Arav and he said: I fear on his account [that he may be liable] to a sin-offering [for smoothing wax over the opening].

(4) A cooked dish may be placed in a pit for it to be guarded [against spoiling in the heat, and we do not fear lest he smooths out the bottom of the pit so the pot can stand straight], and good [drinkable] water into [a pool of] stale water for it to be cooled, and cold water [may be placed] in the sun for it to be heated [and we do not fear that one may come to place a bottle of water in hot ashes]. If one's garments fell into water [while] on the road, he may walk in them without fear [lest people suspect him of washing his clothes]. When he reaches the outermost courtyard [of the city where he need not fear that his clothes will be stolen] he

רבנו עובדיה מברטנורא

מגופה. הדבוקה בפי חבית, אלא נוטל את כולה, דכי נקיב לה מתקן פתחא הוא: **רבי יוסי מתיר.** דאין דרך פתח חבית בכך. והלכה כרבי יוסי: **ולא יקבנה מצדה.** כלומר, הא דשרי רבי יוסי להיות נוקב את המגופה, לא שרי אלא למעלה בראש המגופה, דלא אורחא למעבד פתחא התם אלא נוטל כל המגופה; אבל מצדה, זמנין דעביד ליה לנקב בצד המגופה משום פתחא, ואינו רוצה לפתחה למעלה שלא יפלו צרורות או עפר ביין: **ממרח.** ויש כאן משום ממחק: **בערב.** שם מקום: **חוששני לו מחטאת.** אם מירח השעוה לדבקה בדופני הכלי סביב הנקב: **ד לתוך הבור.** שאין בו מים: **שיהא שמור.** שלא יסריח מחמת החום. והא קמשמע לן דלא חיישינן דלמא אתי לאשווי גומות שבקרקעית הבור כדי שיהא שוה להושיב שם הקדירה: **ואת המים היפים.** הראויים לשתיה: **ברעים.** בתוך מקוה מים רעים שאינן ראויין לשתיה. ומילתא דפשיטא היא ומשום סיפא נקט לה, דתנן ואת הצוננין בחמין בשביל שיחמו, מהו דתימא נגזור דלמא אתי לאטמוני ברמין, קמשמע לן: **מי שנשרו כליו.** שנפלו במים בשבת: **מהלך עמהן ואינו חושש.** שמא יחשדו אותו שכבסן: **הגיע**

יהודה. וחכמים מתירין. ולא יקבנה מצדה. ואם היתה נקובה, לא יתן עליה שעוה, מפני שהוא ממרח. אמר רבי יהודה, מצעה כא לפני רבן יוחנן בן זכאי בערב, ואמר, חוששני לו מחטאת: ד נותנין תבשיל לתוך הבור בשביל שיהא שמור, ואת המים היפים ברעים בשביל שיצננו, ואת הצוננין בחמה בשביל שיחמו. מי שנשרו כליו בדרך במים, מהלך בהן ואינו חושש. הגיע לחצר

may spread them out in the sun [to dry], but not in view of the people [lest they suspect him of washing his clothes. However, the *halachah* does not follow this Mishnah, since anything the Rabbis prohibited for the sake of appearances is also prohibited to perform even in private].

(5) If one bathes in the water of a pit or

in the [hot] water of Tiberias and dries himself even with ten towels, he may not carry them [home] in his hand [even where he is permitted to carry, since he may come to wring them out. The Mishnah uses the example of the waters of Tiberias since bathing in the waters of a bathhouse was prohibited by the Rabbis because the attendants would heat them on the Sabbath]. However, ten men may dry their faces, hands, and feet on one towel and carry it in their hands [each will remind the other that it is forbidden to wring out the towel].

(6) One may oil and [lightly] massage [the body]. But one may not knead [strongly] or scrape [the skin with a scraper, since these are weekday activities]. One must not go down to Pulima [according to the version of the Bartenura, an area in a valley filled with water, underneath which there is quicksand, and if one were to sink in it, he would not be able to extricate himself without the assistance of many people], nor may one induce vomiting [by ingesting an emetic, being

רבנו עובדיה מברטנורא

לחצר החיצונה. הסמוכה למבוא העיר שהוא מקום המשתמר: שוטחן בחמה. ליבשן: אבל לא כנגד העם. שיחשדוהו שכבסן. ומשנה זו דחוויה היא, שהלכה בידינו כל דבר שאסרו חכמים מפני מראית העין אפילו בחדרי חדרים אסור, הלכך אסור לשטחן אפילו שלא כנגד העם: ה ונסתפג. וקנח: אפילו בעשר אלונטיות. סדינים שמקנחין בהן, ונסתפג בהן זה אחר זה, אע"ג דלא נפיש מיא בכל חד וחד אפילו הכי לא יביאם בידו לתוך ביתו אפילו על ידי עירוב, שאין כאן איסור הוצאה אלא גזירה שמא ישכח ויסחטם בבואו: אבל עשרה בני אדם. הואיל ומרובין הם מדברי אהרדי. ואפילו חדא אלונטית לעשרה בני אדם, דהשתא נפיש בה מיא, אפילו הכי מביאין אותה בידם ולא גזרין שמא יסחטוה, הואיל ומרובין הן: פניהם ידיהם ורגליהם. אורחא דמלתא נקט, והוא הדין לכל גופן. ואין הלכה כמשנה זו, אלא אפילו אחד מביא בידו אלונטית שנסתפג בה ולא חיישינן שמא יסחוט: ו סכין. שמן בשבת: וממשמשין. ביד על כל הגוף להנאה: אבל לא מתעמלין. לשפשה בכח: ולא מתגרדין. במגדרת, ודומה לו (איוב ב) ויקח לו חרש להתגרד בו, משום דהוי כעובדא דחול: אין יורדין לפולימא. בקעה מלאה מים ותחתיה טיט כמו דבק, ויש בה מקומות שיטבע הרוחץ שם באותו טיט וידבק בו ואינו יכול לעלות עד שיתקבצו בני אדם ויעלוהו בקושי גדול וברוחק. פירוש

החיצונה, שוטחן בחמה, אכל לא כנגד העם: ה הרוחץ במי מערה ובמי טבריא ונסתפג, אפילו בעשר אלונטיות, לא יביאם בידו, אבל עשרה בני אדם מסתפגין באלונטית אחת פניהם ידיהם ורגליהם, ומביאין אותה בידן: ו סכין וממשמשין (בבני מעים), אכל לא מתעמלין ולא מתגרדין. אין יורדין לקורדימא, ואין עושין אפקטויזין, ואין

similar to taking medicine], nor may one straighten an infant[’s limbs, i.e., the vertebrae in the spine may not be reset, if they become dislocated] nor may one reset a broken bone [the *halachah* is that one may reset a bone on the Sabbath]. If one dislocated his hand or foot, he may not massage it violently in cold water but may bathe it in the usual way, and if it heals, it heals.

רבנו עובדיה מברטנורא

אחר, בקעה שטיט שלה מחליק והרוחץ שם נופל ובגדיו נושרים במים ואתי לדי חסיטה: **אפקטויזין**. להקיא. ופירושו, אפיק טוי זיין. כלומר, להוציא המזון ממקום בשולו שהיא האצטומכה. אפיק, מוציא. טוי, מתבשל, צלי אש מתרגמין טוי נור. זיין, מזון. ודוקא לשתות משקה שמביאו להקיא הוא שאסור בשבת, אבל להכניס אצבעו תוך פיו כדי להקיא מותר. והיכא דאית ליה צערא ואם יקיא יתרפא, מותר אפילו על ידי משקה: **ואין מעצבין את הקטן**. לתקנו ולישב עצמותיו וחוליות שדרתו, משום דמחויי כבונה. ולא אמרן אלא לאחר זמן, אבל ביום לידה שרי: **מעצבין**. לשון ידיך עצבוני ויעשוני (איוב י'): **ואין מחזירין את השבר**. עצם שנשבר. ואין הלכה כמשנה זו, אלא הלכה מחזירין את השבר בשבת: **שנפרקה ידו**. שיצא העצם מן הפרק שלו: **לא יטרפם**. לשון ביצים טרופות בקערה. שמשתטף (בצונן) על מקום השבר, דמחויי דלרפואה קעבידי: